

USVOJENI TEKSTOVI

Privremeno izdanje

P8_TA-PROV(2016)0135

Izvješće o Bosni i Hercegovini za 2015.

Rezolucija Europskog parlamenta od 14. travnja 2016. o izvješću o Bosni i Hercegovini za 2015. (2015/2897(RSP))

Europski parlament,

- uzimajući u obzir Sporazum o stabilizaciji i pridruživanju između Europskih zajednica i njihovih država članica, s jedne strane, i Bosne i Hercegovine (BiH), s druge strane¹,
- uzimajući u obzir zahtjev BiH za članstvo u Europskoj uniji od 15. veljače 2016.,
- uzimajući u obzir odluku Vijeća od 21. travnja 2015. o sklapanju Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju s BiH,
- uzimajući u obzir zaključke Europskog vijeća od 19. i 20. lipnja 2003. o zapadnom Balkanu i prilog naslovljen „Solunski program za zapadni Balkan: kretanje prema europskoj integraciji”,
- uzimajući u obzir zaključke Vijeća od 16. ožujka, 12. listopada i 15. prosinca 2015. o BiH,
- uzimajući u obzir prvi sastanak Parlamentarnog odbora EU-a i BiH za stabilizaciju i pridruživanje održan u Sarajevu 5. i 6. studenoga 2015., prvi sastanak Vijeća za stabilizaciju i pridruživanje održan 11. prosinca 2015. te prvi sastanak Odbora za stabilizaciju i pridruživanje između BiH i EU-a održan 17. prosinca 2015.,
- uzimajući u obzir završnu izjavu predsjedništva sa sastanka na vrhu o zapadnom Balkanu održanog u Beču 27. kolovoza 2015. te preporuke organizacija civilnog društva za sastanak na vrhu u Beču 2015.,
- uzimajući u obzir komunikaciju Komisije od 10. studenoga 2015. naslovljenu „Strategija proširenja EU-a” (COM(2015)0611) i priloženi radni dokument službi Komisije naslovljen „Izvješće o Bosni i Hercegovini za 2015.” (SWD(2015)0214),

¹ SL L 164, 30.6.2015., str. 2.

- uzimajući u obzir obvezu u pisanom obliku za integraciju u EU koju je Predsjedništvo BiH prihvatilo 29. siječnja 2015., a Parlamentarna skupština BiH podržala 23. veljače 2015. kao i Program reformi za BiH za razdoblje 2015. – 2018. koji su sve tri razine vlasti usvojile u srpnju 2015.,
 - uzimajući u obzir svoje prethodne rezolucije o toj zemlji, među ostalim Rezoluciju od 9. srpnja 2015. o obilježavanju sjećanja na Srebrenicu¹ te Rezoluciju od 17. prosinca 2015. o 20. godišnjici Daytonskog mirovnog sporazuma²,
 - uzimajući u obzir konferenciju pod nazivom „Europska budućnost Bosne i Hercegovine – 20 godina nakon Daytonsko-pariškog mirovnog sporazuma” održanu u Europskom parlamentu 9. prosinca 2015.,
 - uzimajući u obzir rad Cristiana Dana Prede, stalnog izvijestitelja o Bosni i Hercegovini u Odboru za vanjske poslove,
 - uzimajući u obzir članak 123. stavak 2. Poslovnika,
- A. budući da je EU i dalje posvećen europskoj perspektivi BiH te njezinoj teritorijalnoj cjelovitosti, suverenosti i jedinstvu;
 - B. budući da je pristupanje EU-u sveobuhvatan proces koji zahtijeva konsenzus o Programu reformi; budući da građani BiH moraju biti u središtu institucionalnih, gospodarskih i društvenih reformi;
 - C. budući da je EU inicirao novi pristup prema BiH kako bi ta zemlja napredovala prema EU-u i suočila se s iznimnim socioekonomskim izazovima te izazovima u pogledu vladavine prava, omogućujući joj da se pripremi za buduće članstvo; budući da je, sukladno tom pristupu, Sporazum o stabilizaciji i pridruživanju stupio na snagu 1. lipnja 2015.;
 - D. budući da je prijeko potreban učinkovit koordinacijski mehanizam za pitanja EU-a između raznih razina vlasti kako bi se zajamčila bolja interakcija s EU-om, omogućilo usklađivanje sa zakonodavstvom EU-a te njegova provedba i izvršavanje i kako bi zahtjev Bosne i Hercegovine za članstvo u EU-u u konačnici polučio uspjeh; budući da je Vijeće ministara BiH 26. siječnja 2016. donijelo „Odluku o sustavu koordinacije procesa europskih integracija u Bosni i Hercegovini”; budući da će napredak koordinacije u pogledu pitanja EU-a omogućiti BiH da u potpunosti iskoristi sredstva EU-a;
 - E. budući da u susjednim zemljama, diljem Europe i svijeta još živi 84 500 interno raseljenih osoba i golem broj izbjeglica iz Bosne i Hercegovine;
 - F. budući da je snažna politička potpora ključna za bolju učinkovitost institucionalnog ustroja te zemlje;
1. pozdravlja prvo pozitivnije izvješće Komisije o BiH te ponovno izražava svoju nedvosmislenu predanost europskoj perspektivi BiH; poziva vlasti da pokažu odlučnost u provedbi institucionalnih i socioekonomskih reformi, uključujući njihovu djelotvornu

¹ Usvojeni tekstovi, P8_TA-PROV(2015)0276.

² Usvojeni tekstovi, P8_TA(2015)0471.

provedbu, te u postizanju kontinuiranog napretka na putu prema EU-u; poziva na transparentnost u postupku planiranja i provedbe reformi; pozdravlja zajednički akcijski plan države i entiteta za provedbu Programa reformi za razdoblje 2015. – 2018. te poziva na njegovu koordiniranu provedbu radi postizanja stvarnih, vidljivih promjena diljem zemlje i poboljšanja života svih građana BiH;

2. pozdravlja zahtjev za članstvo u EU-u koji je BiH podnijela 15. veljače 2016.; poziva Vijeće da razmotri taj zahtjev što je prije moguće te da ga bez odgađanja proslijedi Komisiji kako bi mogla započeti pripremu mišljenja;
3. pozdravlja činjenicu da je Vijeće ministara BiH 26. siječnja 2016. donijelo odluku o uspostavi koordinacijskog mehanizma za pitanja EU-a te da je 9. veljače 2016. usvojilo pregovaračko stajalište o prilagodbi Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju nakon pristupanja Hrvatske EU-u; podsjeća na to da su, osim postizanja znatnog napretka u provedbi Programa reformi, ti elementi potrebni kako bi EU ocijenio zahtjev za članstvo vjerodostojnim; poziva na to da se bez odgađanja usklade stajališta entiteta o donesenom koordinacijskom mehanizmu te potiče suradnju svih dionika u pogledu njegova daljnjeg poboljšanja; poziva na njegovu brzu primjenu te potiče konstruktivnu suradnju u vezi s pitanjima EU-a; naglašava da je taj mehanizam neophodan za učinkovito donošenje odluka u okviru procesa pristupanja EU-u; pozdravlja prva konkretna parlamentarna savjetovanja u cilju potpune primjene koordinacijskog mehanizma te snažno potiče daljnje jačanje takvih sastanaka između institucionalnih dionika; ponovno ustraje u tome da se prilagode trgovinske povlastice odobrene u okviru Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju; smatra da je potpuna provedba Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju, uključujući njegovu prilagodbu, važan element obveza BiH prema EU-u i jedan od preduvjeta za pozitivnu ocjenu njezine kandidature za članstvo; preporučuje BiH da također surađuje s državama članicama EU-a u vezi s njezinim napretkom prema EU-u;
4. ponavlja da je također potrebno nastaviti s ustavnim, pravnim i političkim reformama koje bi preobrazile BiH u potpuno djelotvornu, uključivu i funkcionalnu državu u kojoj bi se jamčila jednakost i demokratska zastupljenost svih njezinih konstitutivnih naroda i svih građana te aktivno i pasivno biračko pravo te obavljanje dužnosti na svim političkim razinama pod jednakim uvjetima bez obzira na njihovu etničku ili vjersku pripadnost, u skladu s načelima izraženima u njegovoj prethodnoj rezoluciji, uključujući kriterije iz Kopenhagena, pravnu stečevinu EU-a, preporuke Venecijanske komisije i Europske konvencije o ljudskim pravima te relevantne odluke Europskog suda za ljudska prava; poziva nadležna tijela da aktivno promiču načela zakonite zastupljenosti, federalizma, decentralizacije i supsidijarnosti te europske vrijednosti i važnost europske perspektive; poziva institucije EU-a da se aktivno uključe u napore za pronalaženje održivog rješenja za ustavno uređenje BiH;
5. apelira na političke i vjerske vođe da se suzdrže od razdorne nacionalističke i secesionističke retorike koja polarizira društvo te da nastave s političkim dijalogom i aktivnostima usmjerenima prema uzajamnom poštovanju, konsenzusu i suradnji između zakonitih političkih zastupnika te zaštiti različitosti društva; poziva sve građane da prigrle pomirenje i suradnju, ključne preduvjete za ispunjenje europske perspektive;
6. ističe važnost uloge civilnog društva na lokalnoj razini u procesu izgradnje mira i pomirenja, a posebice sudjelovanja mladih u međukulturnom dijalogu i razmjeni, kao i u politici; smatra da aktivisti u području kulture, umjetnici, pisci i pripadnici akademske

zajednice imaju važnu ulogu u promicanju dijaloga i razumijevanja među različitim društvenim skupinama; zalaže se za promicanje obrazovanja u području demokracije, temeljnih prava i građanstva u Bosni i Hercegovini;

7. prima na znanje najavu predsjednika Republike Srpske u vezi s odgodom planiranog referenduma u Republici Srpskoj o pravosuđu BiH na razini države; međutim, žali zbog toga što tu odluku nije usvojila Narodna skupština Republike Srpske; poziva na to da se u potpunosti odbaci ta ideja o referendumu jer predstavlja izazov za koheziju, suverenost i cjelovitost države te dovodi u pitanje napore za poboljšanje socioekonomskog položaja svih građana Bosne i Hercegovine i daljnje napredovanje u pogledu integracije u EU; naglašava da bi se svi nedostaci u pravosudnom sustavu BiH trebali rješavati u duhu suradnje u okviru proširenog Strukturiranog dijaloga o pravosuđu, a ne s pomoću jednostranih inicijativa; podsjeća na činjenicu da prema Daytonskom sporazumu Republika Srpska nema pravo na odcjepljenje;
8. izražava duboku zabrinutost zbog izjava ministra unutarnjih poslova Republike Srpske o budućoj obuci jedinica specijalne policije Republike Srpske u Ruskoj Federaciji, produblivanju suradnje posebice u vezi s razmjenom informacija te namjeri kupovine ruske vojne opreme; poziva nadležna tijela u Republici Srpskoj da ne provode neovisnu vanjsku i sigurnosnu politiku koja bi mogla ugroziti politiku na razini države;
9. pozdravlja stupanje na snagu Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju te činjenicu da je Parlamentarni odbor EU-a i BiH za stabilizaciju i pridruživanje bio prvo zajedničko tijelo uspostavljeno na temelju tog Sporazuma; međutim, duboko žali zbog toga što nije usvojio svoj Poslovnik zbog pokušaja da se u pravila o glasovanju Parlamentarnog odbora EU-a i BiH za stabilizaciju i pridruživanje uvede mogućnost blokiranja na temelju etničke pripadnosti; podsjeća na to da Sporazum o stabilizaciji i pridruživanju zahtijeva donošenje Poslovnika i da njegovo nedonošenje podrazumijeva izravno kršenje provedbe Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju; u tom pogledu potiče izaslanstvo Bosne da konstruktivno doprinese tome da se na sljedećoj sjednici Parlamentarnog odbora EU-a i BiH za stabilizaciju i pridruživanje Poslovnik donese bez odgađanja; pozdravlja prve sastanke Vijeća za stabilizaciju i pridruživanje između BiH i EU-a održane 11. prosinca 2015.;
10. žali zbog činjenice da je korupcija, uključujući korupciju na najvišoj razini, i dalje raširena te zbog toga što političke obveze nisu pretvorene u konkretne rezultate; i dalje je zabrinut zbog slaba pravnog i institucijskog okvira za borbu protiv korupcije kojim se omogućuju korupcijske prakse koje prolaze nekažnjeno te zbog malog broja pravomoćnih presuda u slučajevima korupcije; poziva na poboljšanja rezultata učinkovite istrage i kaznenog progona u istaknutim slučajevima korupcije koji uključuju političare, visoke dužnosnike i regulatorne institucije te u okviru javne nabave i privatizacije; pohvaljuje donošenje strategije i akcijskog plana za borbu protiv korupcije za razdoblje 2015. – 2019. te apelira na dodjeljivanje dostatnih proračunskih sredstava za njihovu provedbu; poziva na znatno pojačanje suradnje između agencija na razini države; potiče na uspostavljanje posebnih struktura za sprečavanje i praćenje korupcije te na donošenje strateških dokumenata o politikama za sprečavanje korupcije na svim razinama vlasti; potiče na potpunu provedbu preporuka Skupine država protiv korupcije (GRECO) bez odgađanja;
11. naglašava da je funkcionalno i stabilno pravosuđe od velike važnosti za jamčenje vladavine prava u toj državi te za njezin daljnji napredak prema EU-u; zabrinut je zbog

povećanog pritiska političkih aktera na pravosuđe; ističe da je hitno potrebno ojačati neovisnost pravosuđa u BiH; osobito je zabrinut zbog slučajeva političkog uplitanja u sudske postupke, politizacije postupaka imenovanja u pravosuđu te daljnje fragmentacije u četiri zasebna pravna sustava, kao i zbog nepostojanja djelotvornog i objektivnog sustava za ocjenjivanje stručnih kvalifikacija sudaca; pozdravlja ažuriranu Strategiju za reformu sektora pravosuđa za razdoblje 2014. – 2018. te poziva na donošenje akcijskog plana za njezinu provedbu uz snažan naglasak na usklađivanju na razini cijele zemlje; smatra da je ključno zajamčiti stručniji, neovisniji i odgovorniji pravosudni sustav, uključujući sustavnu primjenu objektivnih kriterija za imenovanja; pozdravlja protokol usmjeren na reforme pravosuđa na državnoj razini te Visokog sudbenog i tužiteljskog vijeća, koji su potpisali ministri pravosuđa entiteta i države; pozdravlja imenovanje pravobranitelja, no zabrinut je zbog trajnih financijskih i kadrovskih teškoća u Uredu pravobranitelja; poziva na brzo donošenje zakona o reformi institucije pravobranitelja;

12. i dalje je zabrinut zbog toga što je pristup besplatnoj pravnoj pomoći vrlo ograničen; potiče nadležne vlasti da donesu zakon o besplatnoj pravnoj pomoći na državnoj razini kao preduvjet za jamčenje jednakog, djelotvornog i nediskriminirajućeg pristupa pravdi; smatra da je provedba takvog zakona ključna za jačanje povjerenja građana u vladavinu prava;
13. snažno osuđuje Zakon o javnom redu i miru u Republici Srpskoj koji je i dalje na snazi, a koji potkopava temeljna demokratska prava slobode okupljanja, slobode udruživanja i slobode medija; potiče potpunu provedbu Zakona o slobodi pristupa informacijama koji je i dalje neujednačen i često ograničen u slučajevima kada se poziva na pravo privatnosti i zaštitu komercijalnih interesa trgovačkih društava koja surađuju s vladom te time građanima oduzima mogućnost za pristup učinkovitim pravnim sredstvima kada je informacija uskraćena; pozdravlja usvajanje izmjena i dopuna kaznenog zakona BiH kojima bi se odredbe o mučenju, prisilnom nestanku i silovanju uskladile s međunarodnim standardima; potiče nadležna tijela da uvrste kaznena djela navedena u Dodatnom protokolu uz međunarodnu Konvenciju o kibernetičkom kriminalu u kazneni zakon;
14. smatra da je važno da se poboljša suradnja između parlamenata na državnoj razini, razini entiteta te Brčko distrikta te da se održavaju njihove zajedničke sjednice; prima na znanje obveze preuzete u okviru parlamentarnog *twinning* projekta i potiče na hitnu provedbu nastalih preporuka te oživotvorenje dogovorenog okvira za suradnju; u tom kontekstu pozdravlja potpisivanje „Koncepta mehanizma za suradnju parlamenata u BiH u pogledu aktivnosti povezanih s procesom integracije u EU”; poziva na poboljšanje sveukupne koordinacije s kantonskim skupštinama;
15. prima na znanje ulogu koju igra Zajedničko parlamentarno povjerenstvo za sigurnost i obranu u jamčenju demokratske kontrole nad oružanim snagama BiH; zabrinut je zbog raširene prisutnosti nezakonitog oružja među stanovništvom te i dalje velikih zaliha streljiva i oružja pod nadležnošću oružanih snaga; pohvaljuje napredak koji su oružane snage postigle u pogledu uništavanja najnestabilnijeg streljiva te izgradnje održivog kapaciteta za upravljanje ostatkom zaliha; poziva na sveobuhvatan pristup rješavanju preostalih izazova razminiranja zemlje do 2019.; poziva Komisiju i potpredsjednicu Komisije/Visoku predstavnicu da povećaju pomoć za te aktivnosti;
16. potiče članove radne skupine za pripremu izmjena i dopuna izbornog zakona Bosne i

Hercegovine da zajamče da se izmjenama i dopunama tog zakona stvore temelji za istinski demokratske izbore kao izraz suverenosti; ističe da se demokratski izbori ne mogu postići ako se širok raspon drugih ljudskih prava i temeljnih sloboda ne može uživati na kontinuiranoj osnovi, bez diskriminacije na temelju narodnosti, vjere, spola, političkog i drugog mišljenja, imovine, rođenja ili drugog statusa te bez proizvoljnih i nerazumnih ograničenja;

17. stajališta je da fragmentacija javne uprave, njezina politizacija te slaba politička koordinacija kočje institucijske i zakonodavne reforme te utječu na pružanje javnih usluga građanima; poziva nadležna tijela na svim razinama da poboljšaju srednjoročno planiranje politika te da izrade sveobuhvatan strateški okvir za reformu javne uprave na razini cijele zemlje te program upravljanja javnim financijama, u skladu s europskim načelima za javnu upravu koja je OECD/SIGMA utvrdio za kandidate za članstvo u EU-u;
18. uviđa da je poljoprivreda ključni gospodarski sektor Bosne i Hercegovine jer otprilike 20 % stanovništva BiH izravno ili neizravno ovisi o tom sektoru; stoga pozdravlja napredak u području sigurnosti hrane i veterinarske politike te odluku Komisije u pogledu odobrenja izvoza mlijeka i mliječnih proizvoda iz BiH u EU; potiče na to da se uloži više napora u usklađivanje službenog veterinarskog i fitosanitarnog sustava nadzora s europskim standardima te u uspostavljanje potrebnih institucionalnih struktura kojima bi se omogućila uporaba Instrumenta pretprijetne pomoći za ruralni razvoj; poziva vladu da podupre uspostavljanje ministarstva poljoprivrede na razini države te izradu popratne razvojne strategije;
19. izražava zabrinutost zbog činjenice da su mehanizmi za suradnju između vlade i organizacija civilnog društva nedostatni, među ostalim i zbog ograničenoga kapaciteta za sudjelovanje u političkom dijalogu o Programu reformi; smatra da je ključno da se poveća uloga civilnog društva te da građani sudjeluju u procesu pristupanja EU-u; ponavlja svoj poziv na stvaranje i provedbu transparentnih i uključivih mehanizama javnog savjetovanja; poziva nadležna tijela na svim razinama da poboljšaju relevantni pravni i financijski okvir, da usvoje nacionalnu strategiju za organizacije civilnog društva te da zajamče transparentno javno financiranje tih organizacija radi poticanja participativnije i uključivije demokracije diljem zemlje; poziva organizacije civilnog društva i aktiviste da znatno ojačaju svoje kapacitete i strukture te da surađuju s vlastima u BiH, s EU-om i s međunarodnom zajednicom; poziva vlasti u BiH, EU i međunarodnu zajednicu da im u tome pomognu;
20. prima na znanje nekoordiniranu provedbu strategije za borbu protiv organiziranog kriminaliteta za razdoblje 2014. – 2016.; potiče na donošenje i provedbu nove strategije i akcijskog plana za borbu protiv pranja novca u skladu s preporukama Odbora stručnjaka za ocjenu mjera protiv pranja novca i financiranja terorizma (MONEYVAL); naglašava potrebu za pristupom usmjerenim na žrtve te multidisciplinarnom i sveobuhvatnom strategijom za borbu protiv trgovine drogom i ljudima; poziva nadležna tijela EU-a i BiH na suradnju za učinkovitu borbu protiv trgovine ljudima i pružanje zaštite žrtvama; pozdravlja donošenje akcijskog plana za borbu protiv trgovine ljudima u BiH za razdoblje 2016. – 2019., uključujući njegov naglasak na problemima povezanim s radnicima migrantima i prisilnim prosjačenjem djece te poziva na njegovu učinkovitu provedbu; i dalje je zabrinut zbog velike količine nezakonitog oružja u Bosni, koje se lako prenosi u EU; poziva nadležna tijela da povećaju napore u pogledu kaznenog progona trgovaca oružjem i krijumčara oružja te da ulože više truda u

borbu protiv nekontroliranog širenja oružja i nezakonite trgovine oružjem, posebice malim i lakim oružjem, među ostalim pojačanom regionalnom suradnjom i suradnjom između BiH i EU-a;

21. poziva vlasti da pripreme akcijski plan za provedbu strategije za prevenciju i borbu protiv terorizma za razdoblje 2015. – 2020.; poziva vlasti da pojačaju napore kako bi se osigurala učinkovitija suradnja između policije, obavještajnih agencija i agencija za sigurnost u borbi protiv terorizma i nasilnog ekstremizma na razini cijele zemlje; poziva na jačanje kapaciteta BiH za borbu protiv terorizma; potiče nadležna tijela vlasti da poduzmu veće napore u borbi protiv financiranja terorizma, uključujući stvaranje pravnog okvira kojim bi se omogućilo zamrzavanje imovine terorističkih skupina; smatra da je ključno da se koordiniraju sigurnosne operacije u BiH te da se podaci o tome razmjenjuju unutar zemlje; naglašava da je uža suradnja između službi za regionalnu sigurnost također iznimno važna te potiče daljnju suradnju u tom području;
22. naglašava da je BiH ozbiljno pogođena fenomenom stranih boraca i radikalizacije; zabrinut je zbog radikalizacije među mladim ljudima, od kojih se, u usporedbi s drugim zemljama regije, velik broj pridružio Daišu; poziva na nastavak i jačanje poduzetih mjera za borbu protiv radikalizacije i terorizma; pozdravlja nastojanja da se ojača međureligijski dijalog, uključujući zajedničku izjavu političkih i vjerskih vođa u kojoj se osuđuje terorizam i nasilni ekstremizam; pozdravlja prve donesene presude stranim borcima zbog kaznenih djela financiranja terorističkih aktivnosti, javnog poticanja na terorističke aktivnosti te organizacije i pridruživanja Daišu; poziva na hitnu izradu djelotvornih programa za deradikalizaciju te na poduzimanje hitnih mjera kako bi se povećali ekonomski izgledi mladih u BiH u skladu s pozitivnim programom za mlade na zapadnom Balkanu, sprečavajući ih tako da se povežu s radikalnim i ekstremističkim ideologijama; pozdravlja nastojanja da se mediji, akademska zajednica i civilno društvo angažiraju u podizanju razine osviještenosti o rizičnim čimbenicima za razvoj radikalizacije u nasilni ekstremizam; potiče na razvoj nacionalnih i regionalnih mreža za osvješćivanje o radikalizaciji na temelju najboljih praksi i alata dostupnih u okviru Mreže za osvješćivanje o radikalizaciji na razini EU-a; potiče tješnju suradnju sa sigurnosnim službama u EU-u i u susjednim zemljama, među ostalim i u pogledu razmjene informacija; potiče policijske akcije širom BiH koje rezultiraju uhićenjem osoba osumnjičenih za organiziranje, podupiranje i financiranje terorističkih aktivnosti;
23. napominje da pravni i institucionalni okvir za poštovanje ljudskih prava zahtijeva znatna poboljšanja; poziva na izradu antidiskriminacijske strategije u suradnji s organizacijama civilnog društva koja će se primjenjivati diljem zemlje; ponovno apelira na to da se u zakon o borbi protiv diskriminacije uvrsti jasna definicija rodnog identiteta i seksualne orijentacije te dobi i invaliditeta kao temelja za diskriminaciju; poziva na djelotvornu primjenu i jačanje uloge pravobranitelja za ljudska prava; zabrinut je zbog diskriminacije osoba s invaliditetom u pogledu zapošljavanja, obrazovanja, pristupa zdravstvenoj skrbi i pružanja drugih usluga; zabrinut je zbog nasilja iz mržnje i govora mržnje upućenog pripadnicima zajednice LGBTI te dojava o povećanju broja prijatnji upućenih toj zajednici; potiče vladu da prione na rješavanje tog problema, među ostalim provedbom mjera za podizanje razine osviještenosti o pravima pripadnika zajednice LGBTI u pravosuđu, tijelima kaznenog progona i široj javnosti; prima na znanje znatan napredak u pogledu završetka postupka civilne registracije Roma, ali i dalje je zabrinut zbog ograničenih mjera za poboljšanje njihova zdravlja, obrazovanja i izgleda za zapošljavanje; posebice potiče nadležna tijela da se bore protiv rodne diskriminacije; potiče na stavljanje izvan snage odredbe o smrtnoj kazni u Ustavu entiteta Republike

Srpske;

24. žali zbog toga što nema napretka u izvršenju presuda u predmetima Sejdić-Finci i Zornić te podsjeća na to da BiH time i dalje ne poštuje presude Europskog suda za ljudska prava; ponovno naglašava da neizvršenje presuda u tim predmetima i dalje rezultira diskriminacijom građana BiH te bi stoga moglo omesti BiH na putu prema pristupanju EU-u;
25. potiče na odlučniju i pravilniju istragu i sankcioniranje slučajeva zločina iz mržnje i govora mržnje, uključujući one na etničkoj osnovi, kao i širenja ekstremističkih ideologija na društvenim medijima; žali zbog činjenice da je Federacija i dalje jedini teritorij na zapadnom Balkanu gdje kažnjavanje zločina iz mržnje nije regulirano kaznenim zakonom te potiče na uvođenje odredbe o tome; u tom kontekstu poziva i na uključivanje odredbe o govoru mržnje u kaznene zakone svih entiteta;
26. ponavlja da izborni zakon i izborni sustav moraju pružiti mogućnost svim trima konstitutivnim narodima i svim ostalim građanima da slobodno i autonomno izaberu svoje zakonite političke predstavnike institucija i vlasti;
27. naglašava važnu ulogu civilnog društva u zaštiti i promicanju prava manjina u toj zemlji, kao i u poticanju društvenog sklada i tolerancije te poticanju stanovništva da bolje razumije prednosti koje donosi raznolikost; poziva na dodatni angažman civilnog društva u rješavanju izazova etničkih podjela kako bi se toj zemlji pomoglo u napretku prema EU-u; također poziva na bolju koordinaciju među nadležnim tijelima i organizacijama civilnog društva kako bi se zajamčilo bolje provođenje zakona o manjinama;
28. pozdravlja donošenje strategije za provedbu Konvencije Vijeća Europe o sprečavanju i borbi protiv nasilja nad ženama i nasilja u obitelji za razdoblje 2015. – 2018.; poziva na hitno donošenje i primjenu okvirne strategije za provedbu Istanbulske konvencije; zabrinut je zbog nedostatka sveobuhvatnog pravnog okvira na razini države u pogledu seksualnih napada te odgovarajućeg mehanizma za naknade žrtvama; poziva nadležna tijela da zajamče poboljšanje zakonodavstva o „sigurnim kućama” i njihovo pravilno financiranje te da uspostave usklađen sustav za praćenje i prikupljanje podataka o slučajevima nasilja nad ženama; također poziva na ulaganje najvećih mogućih napora kako bi se povećalo sudjelovanje žena u politici i povećao broj zaposlenih žena, kako bi se poboljšala njihova socijalna i ekonomska situacija, posebice u pogledu pristupa pravu na roditeljski dopust i naknade, te poziva na promicanje, zaštitu i jačanje prava žena; potiče vlasti na svim razinama da uz pomoć civilnog društva podignu razinu osviještenosti o tim pitanjima kako bi žene mogle iskoristiti zaštitu koja im je zakonski dostupna;
29. naglašava ključnu ulogu obrazovanja u stvaranju i promicanju tolerantnog i uključivog društva, kao i u poticanju suradnje i kohezije u kulturnom, vjerskom i etničkom smislu; sa žaljenjem prima na znanje spor napredak u rješavanju problema „dviju škola pod jednim krovom” i ostalih oblika segregacije i diskriminacije u školama te činjenicu da zajednička jezgra nastavnih planova i programa još nije u postupku izrade; potiče na donošenje konkretnih mjera za početak desegregacije obrazovnog sustava; ističe da treba poduzeti znatne napore da bi se poboljšala učinkovitost fragmentiranog obrazovnog sustava, istodobno jamčeći pravo na jednake mogućnosti obrazovanja na svim službenim jezicima BiH te pravo svake zajednice na obrazovanje na njezinu

jeziku; potiče nadležna tijela da zajamče djelotvornu primjenu načela uključivog obrazovanja u pogledu djece s invaliditetom;

30. pozdravlja aktivno sudjelovanje BiH u Platformi zapadnog Balkana za obrazovanje i osposobljavanje te njezino stalno sudjelovanje u programima Erasmus+ i Prozor za mlade zapadnog Balkana, što ima vrlo važnu ulogu u borbi protiv vrlo visoke stope nezaposlenosti mladih; također pozdravlja to što se BiH obvezala na sudjelovanje u OECD-ovoj studiji PISA 2018. godine; smatra tu studiju korisnim instrumentom za raspravu o kvaliteti obrazovanja i potrebnim reformama; pohvaljuje izraženu spremnost svih 13 ministarstava obrazovanja i svih povezanih agencija da sudjeluju u tom zajedničkom pothvatu; poziva Komisiju da razmotri financiranje sudjelovanja BiH u toj studiji iz pretpristupnih fondova;
31. naglašava da su neovisne i stručne medijske institucije jedan od ključnih aspekata uspješnog demokratskog društva; stoga je zabrinut zbog nazadovanja u području slobode izražavanja, zbog slučajeva političkih pritisaka na novinare i njihova zastrašivanja, uključujući podvrgavanje određenih medijskih kuća lažnim financijskim i drugim inspekcijama koje iniciraju lokalna i nacionalna politička tijela, te zbog kontinuirane političke i etničke polarizacije medija; poziva nadležna tijela da provedu temeljitu istragu napada na novinare te da izrade pravni okvir za zaštitu novinara; nadalje, poziva na hitne mjere kojima bi se zajamčila politička, institucijska i financijska neovisnost Regulatorne agencije za komunikacije te transparentnost vlasništva nad medijima tako što će se ukloniti svi nedostaci u zakonima koji sustavno sprečavaju cjelovitu transparentnost; napominje da je provedba tih mjera presudna kako bi se osigurala sloboda od svakog neprimjerenog političkog utjecaja; poziva na poduzimanje koraka kojima bi se zajamčio pluralizam medija i emitiranje programa na svim službenim jezicima; također poziva na povećanje uredničke neovisnosti i financijske stabilnosti javnih medija s obzirom na važnost postojanja javnih medija za jedinstvo BiH; izražava zabrinutost zbog toga što se kibernetički napadi usmjereni protiv informativnih stranica kazneno ne progone;
32. pozdravlja napredak u smanjenju broja neriješenih predmeta ratnih zločina; prima na znanje zabrinutost Međunarodnog kaznenog suda za bivšu Jugoslaviju zbog toga što Ured državnog tužitelja nedostatan djeluje u pogledu opetovanih zahtjeva da se zaključe predmeti ratnih zločina; poziva na reviziju Državne strategije za rad na predmetima ratnih zločina, na učinkovitiji i uspješniji kazneni progon slučajeva ratnog seksualnog nasilja te poziva na poboljšanja zaštite žrtava; poziva na poduzimanje mjera kojima bi se osiguralo pravo žrtava na stvarnu odštetu;
33. prima na znanje određene aktivnosti u pogledu održiva povratka interno raseljenih osoba i izbjeglica, među ostalim u području zapošljavanja, obrazovanja, socijalne zaštite, povrata imovine te zdravstvene zaštite na lokalnoj razini; ponovno naglašava važnost poticanja njihova održiva povratka u BiH, osobito u Republiku Srpsku; poziva sve razine vlasti da ih zaštite te da ubrzaju proces njihova povratka uvođenjem i provedbom svih potrebnih zakonodavnih i administrativnih mjera; poziva na djelotvornu provedbu revidirane strategije koja se odnosi na Prilog VII. Daytonskom mirovnom sporazumu; poziva Komisiju da pruži odgovarajuću financijsku i projektnu pomoć kojom bi se olakšao taj proces; prima na znanje trajno velik broj nestalih osoba te poziva nadležna tijela da pokrenu intenzivnu suradnju te da ulože više truda kako bi se pronašlo 7019 osoba koje se smatraju nestalima u ratu; ističe potrebu za dodatnim razvojem alternativnih pristupa pravdi, među ostalim oslanjanjem na strategiju o

tranzicijskoj pravdi Programa UN-a za razvoj; poziva nadležna tijela u BiH da ulože znatne resurse u relevantne programe;

34. napominje da, unatoč tome što su poslijeratni oporavak i obnova u BiH bili u velikoj mjeri uspješni te što su približili tu zemlju EU-u, i dalje postoje izazovi u pogledu održivosti procesa pomirenja; stoga naglašava važnost obrazovanja o pomirenju i uzajamnom razumijevanju u društvu;
35. pozdravlja povećanje registrirane zaposlenosti te prve korake koji su poduzeti radi jačanja političke koordinacije i poboljšanja poslovne klime; i dalje je zabrinut zbog utjecaja države na gospodarstvo, kvalitete javnih financija, visokog stupnja ovisnosti o sredstvima međunarodnih kreditnih investicija, nejasnog podrijetla međunarodnih investicija i teških uvjeta na tržištu rada; naglašava potrebu da se riješi postojan problem visoke dugoročne nezaposlenosti (27,6 %), pa i vrlo visoke nezaposlenosti mladih (62,7 %) i problem velikog neformalnog gospodarstva te potrebu da se poboljša funkcioniranje tržišta rada;
36. pozdravlja donošenje novog radnog zakonodavstva u obama entitetima; žali zbog nedostatka objedinjenog jedinstvenog gospodarskog područja, što narušava poslovno okruženje; potiče na daljnja poboljšanja poslovnog okruženja jačanjem vladavine prava, pojednostavnjenjem izvršavanja ugovora i borbom protiv korupcije; žali što BiH nije razvila strategiju za mala i srednja poduzeća na razini države;
37. naglašava potrebu da se reformiraju i usklade fragmentirani sustavi socijalne zaštite na temelju potreba građana kako bi se zajamčio jednak tretman za sve; uviđa da su sindikalna i radna prava, uključujući zakone u području zdravstva i sigurnosti, i dalje ograničena te ističe važnost daljnjeg jačanja i usklađivanja tih zakona u zemlji;
38. potiče na donošenje sektorskih strategija u pogledu prometa, energije i okoliša diljem zemlje; ističe da su te strategije, među ostalim, potrebne kako bi se u cijelosti iskoristila pretprijetna pomoć EU-a;
39. pozdravlja sudjelovanje BiH u inicijativi „Zapadnobalkanska šestorka”; naglašava važnost dvaju velikih investicijskih projekata „Stara Gradiška” i „Svilaj”, kojima će se olakšati trgovina, regionalna integracija i održivi razvoj; potiče nadležna tijela da zajamče potpunu i brzu provedbu tehničkih standarda i neobvezujućih mjera u prometu koje su dogovorene tijekom sastanka na vrhu zemalja zapadnog Balkana održanog u Beču 2015. (npr. usklađivanje/pojednostavljenje postupaka prelaska granice, informacijski sustavi, sustavi održavanja, razdvajanje i pristup treće strane mrežama) prije sljedećeg sastanka na vrhu koji će se održati u Parizu 2016.;
40. poziva na to da se rezultati popisa stanovništva i kućanstava smjesta objave s obzirom na to da su ključni za gospodarsko i socijalno planiranje; osim toga naglašava da će podaci iz popisa stanovništva 2013. biti potrebni za popunjavanje upitnika koji će BiH dobiti od Komisije;
41. potiče agencije za statistiku BiH da usklade svoju statistiku sa standardima Eurostata;
42. zabrinut je zbog nazadovanja u području informacijskog društva; poziva na hitni prelazak na digitalnu tehnologiju; potiče na osnivanje nadzornog tijela za akreditaciju zakona o elektroničkoj trgovini i elektroničkom potpisu na razini države koji se ne

provode zbog njegova nepostojanja; poziva odgovorna tijela da ubrzaju uspješnu primjenu europskog broja hitne službe 112 koji je uspostavljen 2009. godine;

43. napominje da su poduzete ograničene mjere i aktivnosti u vezi s prilagodbom klimatskim promjenama te da su poduzeti početni koraci za razvoj mreže Natura 2000 o zaštiti prirode; poziva nadležna tijela da uspostave usklađen pravni okvir za zaštitu okoliša i djelovanje protiv klimatskih promjena te da ojačaju strateško planiranje i usklađivanje s pravnom stečevinom u tim područjima; poziva nadležna tijela da spriječe prekomjerno onečišćenje zraka u skladu sa standardima EU-a u pogledu zaštite okoliša, uključujući onečišćenje prouzročeno radom rafinerije nafte u Bosanskom Brodu; ponavlja da je potrebno da BiH u potpunosti ispuní svoje obveze u vezi s Konvencijom o procjeni utjecaja na okoliš preko državnih granica (Espoo, 1991.) i Protokolom o strateškoj procjeni utjecaja na okoliš (Kijev, 2003.);
44. poziva vladu BiH da regulira i nadzire razvoj hidroelektrana u ekološki osjetljivim područjima te u zaštićenim i potencijalno zaštićenim područjima te da očuva integritet postojećih nacionalnih parkova kao što su Nacionalni park Sutjeska i Nacionalni park Una; preporučuje da se poboljša kvaliteta procjena učinka na okoliš kako bi se standardi EU-a uzeli u obzir na način utvrđen u Direktivi o pticama i Direktivi o staništima te u Okvirnoj direktivi o vodama; potiče vladu Bosne i Hercegovine da poveća transparentnost javnim sudjelovanjem i savjetovanjem s lokalnim zajednicama, znanstvenim stručnjacima i civilnim sektorom pri planiranju projekata;
45. čestita BiH na preuzimanju predsjedanja Energetskom zajednicom 2016.; no zabrinut je zbog toga što je Energetska zajednica nametnula sankcije BiH; ponovno poziva BiH da poduzme mjere u smislu povezivanja s energetskim infrastrukturama susjednih zemalja te da poštuje sve ugovorne obveze iz Ugovora o Energetskoj zajednici;
46. osuđuje zakon o javnom redu i miru donesen u Republici Srpskoj u veljači 2015. kojim se kriminaliziraju objave na društvenim medijima koje ometaju javni red ili imaju nedoličan, uvredljiv ili pogrđan sadržaj, čime se otvara put za zakonska ograničenja u slobode izražavanja i slobode medija na internetu te može doći do autocenzure među korisnicima društvenih medija;
47. pohvaljuje konstruktivnu i proaktivnu ulogu BiH u promicanju regionalne suradnje; smatra da konkretna suradnja u područjima od zajedničkog interesa može pridonijeti stabilizaciji zapadnog Balkana; pozdravlja granični sporazum s Crnom Gorom; poziva na dodatne napore u vezi s rješavanjem otvorenih bilateralnih pitanja, pa i onih u vezi s graničnim sporovima sa Srbijom i Hrvatskom, te pitanja prekograničnog onečišćenja okoliša; pozdravlja prvu zajedničku sjednicu Vijeća ministara BiH i srbijanske vlade koja se održala 4. studenoga 2015. u Sarajevu;
48. pozdravlja povećanje stope usklađenosti s odlukama u području zajedničke vanjske i sigurnosne politike s 52 % na 62 %; u svjetlu zahtjeva BiH za članstvo u EU-u, smatra potrebnim u velikoj mjeri uskladiti vanjsku politiku sa zajedničkom vanjskom i sigurnosnom politikom EU-a;
49. u kontekstu skorašnjih lokalnih izbora, poziva nadležna tijela BiH da provedu relevantne preporuke međunarodnih i lokalnih promatrača i OESS-a/ODIHR-a kako bi se zajamčila vjerodostojnost i integritet izbornog postupka; potiče nadležna tijela da hitno reguliraju lokalne izbore u Mostaru;

50. nalaže svojem predsjedniku da ovu Rezoluciju proslijedi potpredsjednici Komisije/Visokoj predstavnici, Vijeću, Komisiji, Predsjedništvu BiH, Vijeću ministara BiH, Parlamentarnoj skupštini BiH te vladama i parlamentima Federacije BiH i Republike Srpske, kao i vladama deset kantona.